

Mesto Bardejov

Fakulta architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky

v kooperácii s partnermi

Slovenská komora architektov

Slovenská komora stavebných inžinierov

Komora reštaurátorov

Vás pozývajú na

XXXIII. vedeckú konferenciu

série Bardkontakt: Problematika historických pamiatkových centier

**VZÁJOMNÝ VZŤAH URBANIZOVANÉHO A PRÍRODNÉHO PROSTREDIA
PRI OCHRANE PAMIATOK A HISTORICKÝCH SÍDIEL**

Dátum konania:

29. – 30. september 2025

Miesto konania:

Bardejov, Radničné námestie 16

Zasadacia miestnosť MsZ – MsÚ

Vážení kolegovia, priatelia, spolupracovníci a milovníci pamiatok!

Tradičný seriál vedeckých konferencií Bardkontakt: Problematika historických pamiatkových centier bude v roku 2025 pokračovať svojím XXXIII. ročníkom, ktorý bude konaný pri príležitosti 25. výročia zápisu lokality Historické jadro mesta Bardejov do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Zámerom konferencie aj v tomto ročníku je reagovať na aktuálne dianie v spoločnosti tak „u nás doma“, ako aj porovnať situáciu v zahraničí.

Nosnou témou rokovania Bardkontaktu 2025 bude

**„VZÁJOMNÝ VZŤAH URBANIZOVANÉHO A PRÍRODNÉHO PROSTREDIA
PRI OCHRANE PAMIAŤOK A HISTORICKÝCH SÍDIEL“.**

Skúmať a obracať budeme otázky spojené s ochranou a aktívnym využívaním kultúrnych pamiatok a kultúrneho dedičstva v súvislosti s prírodným prostredím – pôvodným, aj ľudskými aktivitami upraveným – a s podmienkami ich spoločnej ochrany.

Je historicky potvrdené, že kvalitná ochrana pamiatok vždy neoddeliteľne súvisí s prírodným prostredím, v ktorom sa pamiatky nachádzajú. Zachovanie – t.j. aktívna ochrana a udržateľnosť tohto prostredia – podmieňujúco pôsobí na udržateľné zachovanie a aktívne využívanie architektonických pamiatok. Na druhej strane – ochrana a najmä využívanie pamiatok nie vždy rešpektujú potreby okolitého prírodného prostredia, a teda nie vždy prispievajú k jeho ochrane a udržateľnosti, čo sa neraz prejaví aj negatívnym dopadom na ochranu samotných pamiatok.

Architektonické pamiatky, ich areály, súbory, sídla, t.j. urbanizované prostredie, ba aj celá sídelná štruktúra krajiny sú výsledkom zámerných aktivít ľudí v záujme znásobenia a skvalitnenia životných podmienok. Interakcia ľudí a prírodného prostredia je tak stará, ako ľudstvo samo a jej produkty sú síce hmotným, no vo svojej podstate stále sa meniacim prírodným dedičstvom ľudskej civilizácie. Architektonické dedičstvo a jeho výberová kategória – pamiatky rovnako ako prírodné dedičstvo majú rovnocennú výpovednú – historickú a dokumentačnú schopnosť

– spoločenskú hodnotu. Ich pôsobenie v rámci vzájomného vzťahu sa synergicky znásobuje v pozitívnom aj negatívnom význame. Preto je dôležité vnímať a chrániť prírodné prostredie ako druh a neoddeliteľnú súčasť kultúrneho dedičstva ľudstva. Určite nie náhodou medzinárodný Dohovor UNESCO o ochrane svetového dedičstva sa týka rovnako svetového kultúrneho aj prírodného dedičstva.

Zvolená téma konferencie ponúka, naspôsobuje a inšpiruje viacero otázok a kontextov, ktoré by bolo vhodné konferenčne preskúmať. Nie sú to len prvoplánovo asociované otázky ochrany pamiatok s ich bezprostrednými prírodnými prvkami, ale aj otázky poznávania, prezentácie a využívania rôznych druhov a foriem kultúrnej krajiny a produktov ľudskej činnosti v nich.

Parciálnymi témami tohto konferenčného okruhu sú najmä:

- vývoj názorov na ochranu prírodných prvkov – názory na ochranu prírodného prostredia pamiatok v dielach prvých teoretikov, vznik a vývoj okrášľovacích spolkov, medzinárodné iniciatívy na ochranu prostredia pamiatok - Florentská charta a ďalšie charty, dohovory o ochrane spoločného dedičstva – svetové dedičstvo, Európske dedičstvo, ... a ďalšie kontexty
- zmena pohľadu / názorov na zeleň v historickom prostredí ako reakcia na zmenu klímy – zámerné komponované výsadby v historických sídlach / areáloch / aglomeráciách – napr. aleje, ich pôsobenie v prostredí sídla aj „príspevok“ k obrazu sídla v krajine, aj mimo sídla v rámci „voľnej“ krajiny, ... úloha a trendy zelene v mestskom prostredí, ako sa menia potreby človeka na zeleň v urbanizovanom prostredí, ...
- otázky ochrany kultúrnej krajiny – špecifická (problematická ?) náročnosť návštevníckej vybavenosti v pamiatkových areáloch a sídelných územiach: info-pointy, miesta prvého kontaktu, hygienická a ostatná obslužná vybavenosť, parkoviská, ... a pod. s ohľadom na zachovanie ich pamiatkových hodnôt vrátane prírodného prostredia, ... tiež historické parky (kaštieľske, mestské, kúpeľné, ... aj zaniknuté) a záhrady pri pamiatkových / pamätných budovách (ako príklad Masarykova vila v Bystričke, Kochova záhrada v Bratislave, ... a iné), skúsenosti s ich výskumom, procesom ochrany / záchrany / rekonštrukcie, užívateľského režimu, ... tiež kreácie prírodných prvkov v kontexte votívnej architektúry a jej areálov (kláštorné záhrady, kalvárie, izolované prvky votívnej architektúry v prírode – božie muky, kríže, ...v), otázky vlastníckych vzťahov, ...
- udržateľnosť funkčnej zelene – napr. hrady a ich hradné kopce – špecifiká ich ochrany a náročnosť údržby / udržateľnosti, ... tiež otázka bývalých vodných priekop, ich prezentácie a funkčnosti... z hľadiska ÚPN, z pohľadu hasičov?, bezpečnostných podmienok, ... stabilné prírodné prvky alebo prenosná zeleň? ...
- ochrana pamiatok pred negatívnymi vplyvmi neregulovanej zelene – podmienky navrhovania zelene, jej údržba s ohľadom na prírodné zložky (rastové rozpínanie zelene – koruny, koreňový systém ...) a udržateľnosť architektonických pamiatok, ... otázky modifikácie urbanizmu vzhľadom na kultúrne hodnoty – architektúra je „nemenná“, zeleň je reverzibilná, ... atď.)

Poznámka: Vzťahovo relevantné otázky ochranných pásiem – ich zriaďovania a vybavenosti, súvisiaca legislatíva budú súčasťou uvedených tematických okruhov. Vítané budú tiež príspevky o skúsenostiach / problémoch / odporúčaníach metodického alebo manažérskeho charakteru.

V príspevkoch všetkých naznačených tém sa odporúča rozobrať zvolený problém tak z hľadiska ochrany pamiatkových hodnôt, ako aj z hľadiska prírodného dedičstva a pripojiť odporúčanie ako ďalej pre skvalitnenie výsledkov.

V príspevkoch predstavujúcich skúsenosti z konkrétnych prípadov vyzývame autorov, aby príspevok zreteľne štruktúrovali spôsobom: analýzy príčin, súvisiacich podmienok, prejavov a dopadov, spôsob riešenia, poučenie a odporúčanie opatrení na predchádzanie škodám v budúcnosti.

Do diskusie sú prizvaní odborníci so skúsenosťami z riešenia ochrany / záchrany / obnovy pamiatok a prírodného prostredia na Slovensku aj v zahraničí – v polohách prípravy, realizácie aj údržby takýchto pamiatok, pracovníci Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, Združenia miest a obcí Slovenska, predstavitelia/zástupcovia obcí s pamiatkami a pamiatkovými areálmi, členovia Slovenskej komory stavebných inžinierov, Slovenskej komory architektov, Slovenskej komory reštaurátorov, odborníci z akademického prostredia, investori, projektanti, členovia a zástupcovia občianskych iniciatív, nadšenci a všetci, ktorých táto téma zaujíma u nás aj zo zahraničia.

REGISTRÁCIA NA KONFERENCIU

Dôležité termíny:

Informácia o konferencii zverejnená 10. apríl 2025

Prihlasovanie na konferenciu mailom do 5. mája 2025 (1.kolo), 14. júna 2024 (2.kolo) vrátane krátkej anotácie (do 150 slov) 1. júla 2024 (3. kolo), neskôr priebežne

Potvrdenie prijatia príspevku organizátormi do 12. mája 2024, do 10. júla 2024, neskôr priebežne

Plný text príspevku zaslaný organizátorom do 23. júna 2025, do 16. augusta 2024, neskôr priebežne

Úprava príspevkov do 31. júla 2025

Konferencia Bardkontakt 2024 29. – 30. september 2025, Bardejov, Slovensko

Webová stránka: <https://bardkontakt.wixsite.com/bardkontakt2025>

<https://bardkontakt.wixsite.com/bardkontakt2025en>

priamy link na registráciu <https://forms.gle/GSDy7PSbcBwSoGy29>

Kontakty: bardkontakt@gmail.com